فصلنامه رویکردهای پژوهشی نو در علوم مدیریت

شماره ۲۸،
دوره هشتم،
سال ششم،
زمستان ۱۴۰۱

تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال

مریم حسنی[۱]

چکیده

ظهور فناوری‌های نوین اطلاعاتی منجر به پدیده‌ای به نام عصر دیجیتال شده است. عصر دیجیتال در تمام سازمان‌ها تغییرات شگرف ایجاد کرده است. این تغییرات را می‌توان د رتربیت دانش‌آموزان نیز مشاهده کرد. با توجه به آنچه که گفته شد، هدف اصلی تحقیق حاضر، تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال بود. روش مورد استفاده در این پژوهش مطالعه‌ای و کتابخانه‌ای بود. در این پژوهش به بررسی ادبیات و پیشینه مربوط به تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال پرداخته شد و سپس یک مدل مفهومی ارائه شد. یافته‌ها نشان داد، مولفه‌های تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال عبارت‌اند از یادگیری دیجیتال، راهبرد دیجیتال، حکمرانی دیجیتال در مدارس و زیست بوم دیجیتال می‌باشد. در انتهای مقاله نیز پیشنهادهایی در رابطه با تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال ارائه شد.

کلمات کلیدی: تربیت، دانش‌آموز، عصر دیجیتال

۱- کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
hassanim26@gmail.com

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

مقدمه

عصری که در آن به سر می بریم، عصر دیجیتال نام دارد. عصری که با فرایندهای تکنولوژیکی در هم آمیخته است. در این عصر که به عصر دیجیتال نیز مشهور است، به دلیل ظهور فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی، دیدگاه‌های سنتی نسبت به کسب و کار در سازمان‌ها تغییر کرده است. در این عصر آنقدر فناوری بر همه موضوعات سازمانی تسلط پیدا کرده است که به نظر می‌رسد سازمان‌ها راهی جر همکام شدن با رویکرد دیجیتال ندارند. در غیر این صورت از دور رقابت حذف خواهند شد و به طور کامل از صحنه وجود محو می‌شوند و گوی سبقت را سازمان‌هایی که بر این فناوری باور دارند می‌ربایند. فناوری‌های تحول‌آفرین، تحول دیجیتال را در سازمان‌ها به وجود آورده‌اند و باعث شدند که تحول دیجیتال به عنوان یک مفهوم وارد ادبیات سازمانی شود (پریساامانی و همکاران، ۱٤۰۰).

البته همچنان در ارتباط با تحول دیجیتال در سازمان‌ها و مزایا و معایبی که دارد. تعاریف واحدی ارائه نشده است. با این وجود، تحول دیجیتال را می‌توان به عنوان کاربرد فناوری در کسب و کار تعریف کرد که این امر به صورت معناداری عملکرد سازمانی را بهبود می‌بخشد. کاپلان[1](۲۰۲۲) تحول در عصر دیجیتال را به عنوان تغییراتی در نظر میگیرد که به سبب فناوری‌های دیجیتال ایجاد شده و بر همه جنبه‌های زندگی انسانی تأثیر می‌گذارد.

آنچه مسلم است، تحول دیجیتال تغییر بنیادی است و همچون هر تغییر سازمانی دیگر، با نهایت دقت باید مدیریت شود. افزون بر این تحول دیجیتال تلاشی منفک نیست بلکه مجموعه‌ای از اقدامات است که باید به درستی مدیریت و هماهنگ گردد. مهارت‌های جدید و قابلیت‌های سازمانی برای اجرا و پذیرش تحول دیجیتال در سطح سازمان موردنیاز است و هیچگونه تغییر و تحول فناورانه بدون همراهی تغییرات سازمانی نظیر تفکر مدیریتی، فرهنگ سازمانی با موفقیت همراه نخواهد بود (مرادی و کشمیری، ۱٤۰۰).

به دلیل اهمیت موضوع به این مهم پرداخته شده است و با استفاده از روش کتابخانه‌ای، پژوهش حاضر به بررسی پرداخت.

ادبیات تحقیق

در این قسمت ادبیات و مفاهیم مرتبط با پژوهش شرح داده خواهد شد.

تربیت دانش‌آموزان: تاریخچه تحولات در تعلیم و تربیت دانش‌آموزان به دو رویداد مهم تاریخی بر می‌گردد: ابتدا بحران جهانی در فرانسه در سال ۱۹٦۸، که برخاسته از نهضت فکری ریشه‌داری بود که نظام آموزشی موجود را زیر سؤال برد. این رخداد که به «رویداد ماه مه» معروف است، برخاسته از دانشگاه‌ها، دبیرستان‌ها و به‌طور کلی اشتغال‌های فکری فردی و اجتماعی تمامی افرادی بود که به نحوی وابسته به تعلیم و تربیت بودند، یا نظام آموزشی آن زمان سرنوشت ناخرسندی برای آنها رقم زده بود. این نهضت و شورش در واقع عصیانی بود که نسل جوان فرانسه بر علیه نظام آموزشی بر پا کرد. نارضایتی عمده از آنجا سرچشمه می‌گرفت که استادان دانشگاه در سال ۱۹۵۹ پیشنهادهای مختلفی برای تغییر نظام آموزشی به وزیران تعلیم و تربیت داده بودند، اما مورد تصویب قرار نگرفته بود. به‌دنبال آن دانش‌آموزان جزوه‌ای با عنوان «دانش‌آموزان دبیرستانی حرفی برای گفتن دارند» منتشرکردند

1 Kaplan

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

و مصرّانه خواستار مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌های اداره مدرسه شدند. دولت فرانسه که تهدید به سقوط شده بود، پس از برقراری نظم و قانون، اعتراف کرد که تمرکز در تعلیم و تربیت سدی در برابر پیشرفت شده و لذا بدون توجه به نیازهای موجود و رقابت‌های بین‌المللی به راه خود ادامه می‌دهد. وی سپس قوانین جدیدی را برای اصلاح تعلیم و تربیت وضع کرد (گلی و همکاران، ۱۳۹۸).

اکثر تعاریف مطرح شده، تربیت را به معنای رشد طبیعی وتدریجی وبه فعلیت رساندن استعدادهای متربی دانسته‌اند. مشکل عمده این تعاریف ،عدم جامعیت لازم و عدم توجه به اهداف تربیتی است(هودا و همکاران[1] ۲۰۲۰: ۲۲۲). به نظر ما بهترین تعریفی که برای تربیت شده است و دارای جامعیت لازم است این تعریف می باشد: تربیت در اصطلاح به معنی برانگیختن وفراهم آوردن موجبات رشدوپرورش وشکوفایی تمامی استعدادها، توانایی هاوقابلیت های انسان به منظور رسیدن به کمال وسعادت مطلوب(گاسپار[2] ۲۰۲۲). در این تعریف، اشاره به تربیت‌پذیری وتربیت ویژه (مقصود انسان) و هدف از تربیت (کمال وسعادت) و برنامه تربیتی شده است (زبانی و همکاران، ۱۳۹۶: ۵۸).

جان استوارت میل تربیت را هر تأثیری می‌داند که آدمی در معرض آن است. تفاوت نمی‌کند آبشخور آن اثر گذاری، شیء، شخص و یا جامعه باشد. جان دیوئی که همچون استوارت میل، نسبت به تربیت رویکردی جامعه شناختی دارد، بر آن است که تربیت، مجموعه فرایندهایی است که از راه آنها، گروه یا جامعه ـ چه کوچک و چه بزرگ ـ توانایی‌ها و خواسته‌های خود را به اعضا و نسل‌های جدید منتقل می‌کند تا بقا و رشد پیوسته خویش را تضمین کند (جانات و همکاران[3] ۲۰۲۲). از دید وی، تربیت امری اجتماعی است که می‌توان آن را بازسازی پیاپی تجربه برای افزایش گستره و ژرفای محتوای اجتماعی تعامل و روابط بشری دانست. چنان‌که از نگاه او، تربیت فرایندی است که به متربی فرصت می‌دهد تا از طریق آن، روش‌های اختصاصی خود را فرا گیرد (مرادحاصل، ۱۳۹۷).

تربیت نوین مبتنی بر راهبردهای عصر دیجیتال

در نظام تعلیم تربیت نوین به‌معنای یادگرفتن در زندگی و از زندگی و نیز فهمیدن جهان درحال تغییری است که در آن زندگی می‌کنیم. تعلیم و تربیت یعنی یادگیری یادگیری. بر اساس این اصل، نظام‌های آموزشی باید از پایه متحول شوند. بهره‌گیری از علوم و فناوری‌های جدید یعنی یاری جستن از آنها برای رویارویی با مهمترین چالش‌هایی که در آینده گریبان‌گیر بشریت می‌شوند. کینگ و اشنایدر پس از تشریح سه اهرم اداره جامعه، راه‌حل‌هایی مانند سازگاری با تغییر؛ درک نقش تعلیم و تربیت؛ تغییر در شیوه یادگیری؛ مبارزه با مشکلات تعلیم و تربیت؛ توجه به اهداف تعلیم و تربیت نوین؛ بها دادن به نقش معلم؛ انتخاب شیوه‌های بهتر در برنامه‌ریزی تعلیم و تربیت؛ توجه به انگیزه‌ها و ارزش‌ها و ارج نهادن به ارزش‌های اخلاقی و معنوی. یادگرفتن و یادگیری کلید بالا بردن کیفیت منابع انسانی است. این کلید وقتی به‌کار می‌آید که آموزش، مجموعه‌ای از فرایندها تلقی شود.

1 Huda, et al
2 Gaspar
3 Jannat, et al

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

فرایندهایی که نه تنها مهارت‌های حرفه‌ای را شکل می‌دهند، بلکه فرد را قادر می‌سازند تا استعدادهای بالقوه خویش را برای مشارکت هوشمندانه و پذیرش مسؤولیت و احترام به بشریت شکوفا کند(فروتا[1] ۲۰۲۰).

از سوی دیگر فناوری اطلاعات به‌تدریج بخشی از برنامه‌های درسی مؤسسات آموزشی شده و این اقدام به‌منظور گسترش کیفیت آموزش با هزینه‌های کمتر و از راه دور، و نیز عرضه کیفیت برتر آموزشی با استفاده از اینترنت صورت می‌گیرد. این نوع سیاست‌گذاری موجب ارتباط هر چه گسترده‌تر دانش‌آموزان در سراسر دنیا با یکدیگر می‌شود. در این رابطه کیفیت نظام‌های آموزشی به‌طور متزایدی در سطح جهانی مورد مقایسه قرار می‌گیرد. این مقایسه‌ها تأکید بسیاری بر برنامه‌های درسی علوم و ریاضی، زبان انگلیسی و مهارت‌های ارتباطی دارند. امتحانات و تعیین استانداردهای آموزشی بخش وسیعی از تلاش‌هایی هستند که به‌منظور ارتقای سطح مسؤولیت و پاسخگویی نظام تعلیم و تربیت در قبال جامعه، مورد توجه قرار گرفته‌اند. با سنجش دانش تولید شده، کارکنان و مدیران آموزشی نیز مورد ارزشیابی قرار می‌گیرند. اما روش امتحانات به شدت متأثر از محیط سیاسی و اهداف نظام آموزشی است. لذا برای توسعه سیاست‌های اثربخش به‌منظور بهبود نظام آموزشی باید گرایشات سیاسی- عقیدتی امتحانات از چارچوب و محتوای مدیریت نظام‌های آموزشی مجزا گردد(صبوری خسرو شاهی، ۱۳۸۹).

عصر دیجیتال

عصر دیجیتال، نه تنها سازمان‌های مختلف را تحت تاثیر قرار داده است. بلکه سازمان‌های آموزشی را متاثر ساخته است. در عصر تحول دیجیتال، صنعت آموزش به شدت تحت تأثیر فناوری‌ها قرار گرفته است. امروزه سرمایه‌گذاری بر روی یادگیری دیجیتال باعث رشد جهانی ۲۲ میلیارد دلاری در بین سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷ شده است. این رشد پر سرعت در بخش‌های آموزش از مدارس ابتدایی تا دوره متوسطه، دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها به طور فزاینده‌ای دیجیتالی می‌شوند. با رشد سریع در صنعت شکی در آن نیست که یادگیری دیجیتال ماندگار خواهد بود. مولفه‌های عصر دیجیتال در ادامه توصیف می‌گردد:

مدیریت داده: بر دیجیتال‌سازی اطلاعات و ایجاد تنها یک منبع برای تولید و به کارگیری داده در مدیریت موسسه متمرکز است (والتر و همکاران[2] ۲۰۲۲).

راهبرد دیجیتال بر تعریف چشم‌انداز، شناسایی عوامل و موانع موفقیت، مدیریت تغییرات، فرایند تحول و مدل‌های تولید صنعتی، سازماندهی کارخانه هوشمند و هوشمندسازی سامانه‌های به هم متصل متمرکز است (وارنر و واگر[3] ۲۰۱۹).

زیست بوم دیجیتال با مفاهیم نظام‌های پیچیده و پویا با تعداد فراوان عوامل ارتباط پیدا می‌کند. در دنیای زیست‌بوم‌های دیجیتال، مدل اصلی کسب و کار کاملا مشتری محور است و مشتریان می‌توانند با استفاده از گستره وسیعی از محصولات و خدمات از طریق یک بن سازه واحد و بدون ترک زیست‌بوم دیجیتال، به تجربه‌ای مناسب و خوشایند دست یابند (ونگ[4] ۲۰۲۱).

---

[1] Furuta

[2] Walter, et al

[3] Warner & Wäger

[4] Wang

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

حکمرانی دیجیتال به بدنه حاکمیتی اشاره دارد که مسئولیت تصمیم‌گیری در ارتباط با مهم ترین اقدامات دیجیتال سازمان را بر عهده دارد و د رواقع نظام مدیریت ابعاد دیجیتال سازمان را در بالاترین سطح ممکن در بر می‌گیرد (لی گیلر و لی[1] ۲۰۲۲).

تحول دیجیتال در آموزش و پرورش، دو مقوله آموزش و یادگیری دیجیتال را مد نظر قرار می‌دهد. یادگیری دیجیتال نسل امروز، برای رسیدن به دو هدف اصلی اصلاح جنبه‌های اصلی آموزش و ایجاد امکان برای تمام سطوح مدارس جهت توزیع کاراتر دانش انجام می گیرد (جهانگیری و جهانی، ۱۳۹۲). در گذشته استفاده از فناوری در آموزش چالش‌برانگیز بود. بسیاری از افراد آن را نقد می‌کردند و بر این باور بودند که آموزش مدرن اثرات منفی بر اجتماع خواهد گذاشت. با گذشت زمان، مؤسسات آموزشی شروع به استفاده از فناوری در کلاس‌های خود کردند و به سرعت مشخص گردید که اگر از این فناوری‌ها به درستی استفاده شود، پتانسیل زیادی برای بهبود سیستم‌های آموزشی دارد. البته این بهبودها به متغیرهای بسیاری بستگی دارد به خصوص به روش‌هایی که فناوری با روش‌های آموزش سنتی یکپارچه می‌شود. امروزه یکی از مزایای انقلاب یادگیری دیجیتال این است که دانشجویان دسترسی به منابع یادگیری گسترده‌تری دارند.

پیشینه پژوهش

در این قسمت پیشینه‌های داخلی و خارجی مربوط به تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال در دو جدول جداگانه آورده شده است. بطور کلی مطالعات انجام شده در ارتباط با تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال در جامعهٔ ایران کمتر از جوامع دیگر مشهود بوده است. همانطور که گفته شد در جدول زیر نویسنده، سال، عنوان پژوهش و یافته‌های پژوهش‌های داخلی مربوط به متغیر پژوهش آورده شده است.

جدول۱- پیشینه پژوهش‌های داخلی

نویسنده	سال	عنوان	یافته‌ها
فیضی و و احدی	۱٤۰۱	معرفی پارادایم جدید آموزش ٤ آموزش و یادگیری در عصر دیجیتال، تغییر یا انقلاب؟	اهمیت شناخت این پارادایم برای نسل جدید از آن جهت است که بتوانند همگام با تغییرات باشند تا بتوانند رقابت کنند. و برای مراکز آموزشی ما از دبستان‌ها تا مراکز دانشگاهی، از آن جهت است که اگر نتوانند شیوه‌های علمی جدید حاصل از این نوع آموزش را در مراکز خود به کار بگیرند، به تدریج ارتباط خود را با دنیای کار و صنعت از دست داده و نخواهند توانست پاسخگوی نیازهای عصر جدید باشند.
نورکریم و همکاران	۱٤۰۱	روانشناسی آموزش و یادگیری در عصر دیجیتال	دانش‌ها و فنآوری‌های برآمده از عصر دیجیتال، طی تجربه زیست مجازی، توانسته است انسان‌ها را از ساحت تک بعدی به ساحت‌های چند بعدی مورد استناد هربرت مارکوزه، با معنا و مفهوم تازه‌تری از زندگی بکشاند.

[1] Lee-Geiller & Lee

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

			شاخصه‌های عصر دیجیتال: سرعت، دامنه، نوآوری، تجربه محوری، داده محوری، پلتفرم محوری، الگوریتم محوری و اکوسیستم محوری هستند. نسل‌های جدید (کودکان و نوجوانان)، یعنی دانش‌آموزان دبستان و متوسطه اول و دوم، بومیان واقعی عصر دیجیتال هستند؛ چرا که تجربه زیستی آنها همزمان و مترادف با عصر دیجیتال شد. بومی عصر دیجیتال، کسی است که متولد عصر دیجیتال باشد؛ و در این راستات بلت‌ها، تلفن همراه، رایانه‌ها و فنآوری‌های نوین دیجیتالی، عجین زندگی آنها و ابزارهای آموزشیشان گردیده‌اند. نظریه‌های نوین یادگیری در عصر دیجیتال، که یادگیرنده محور هستند نه معلم محور. دانش‌آموزان را به یاری سواد فناورانه، تولیدکننده دانش، آموزش می‌دهند و بار می‌آورند.
بهرامی و همکاران	۱٤۰۰	تاثیرات منفی فضای مجازی بر الگوی تربیتی دانش‌آموزان در عصر پساکرونا؛ با استفاده از نظریه جوزف نای	یافته‌های این پژوهش نشان می دهد که آموزش مجازی در کنار قابلیت های مثبت آن به دلیل دسترسی بیشتر دانش‌آموزان و دانشجویانی که قبلا به هر دلیلی به این فضا دسترسی نداشتند, باعث آشنا شدن آنان به فضای شبکه‌های اجتماعی و دستیابی به گوشی های مجهز به سیستم اندروید شده است که می تواند آنان را با جذابیت های این فضا آشنا کرده و به دلایل مختلفی چون تهاجم فرهنگی, نداشتن سواد رسانه‌ای, آزادی نسبی موجود در این فضا, ناشناخته بودن هویت افراد, عدم مدیریت و نظارت درست توسط خانواده ها و. . . موجبات تغییر در الگوپذیری آنان برخلاف اهداف تربیتی و اخلاقی نظام آموزشی و پرورشی کشور شود.
زمان دوست	۱۳۹۹	نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در تعلیم و تربیت عصر حاضر	یادگیری‌های مبتنی برفناوری‌های نوین اطلاعاتی، با ایجاد تغییرات بنیادین درمفاهیم آموزش سنتی، توانسته است بسیاری ازناکارآمدی‌های نظام های آموزشی را رفع کرده و دگرگونی‌های اساسی را درآموزش به وجود آورد. با استفاده ازدنیای مجازی دریامر تعلیم و تربیت، می‌توان به روش‌های نوین و کارامدی دست یافت. علت کاربرد فناوری اطلاعاتی و ارتباطی دریادگیری، آموزش بهتر و سریع‌تر می‌باشد.در این پژوهش که از روش کتابخانه‌ای

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

			استفاده گردیده است و براساس نتایج بدست نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در تعلیم و تربیت عصر حاضر مورد بررسی قرار گرفت.
نوری راد و شاه حسینی	۱۳۹۷	راهکارهایی برای تربیت فرزندان در عصر دیجیتال	رسانه‌ها می‌توانند شهروندان و به ویژه کودکان و نوجوانان را در داشتن تفکری انتقادی و یافتن راه‌حل هایی خلاقانه کمک کنند؛ به گونه ای که روز به روز این باور در کودکان تقویت شود که آنها می‌توانند از تمامی برنامه‌های رسانه‌ای مطالبی بیاموزند. در این میان، والدین می‌توانند با همراهی کودکان و نوجوانان در تماشای برنامه‌ها، به محافظت از سلامت اخلاقی آنها در برابر اطلاعات و مطالب زیان آور رسانه‌ها بپردازند تا فرزندانشان به عنوان مخاطب فعال، اختیار و کنترل خود را به دست رسانه‌ها نسپارند. و البته بایستی توجه داشته باشیم که میزان موفقیت در این امر، به شیوه‌ای که با فرزندان ارتباط و تعامل برقرار می شود، وابسته است. برای رشد و پیشرفت خانواده‌ها نمی توان امیدی به آموزش های بیرون خانه، رسانه‌ها و... داشت. در این روند مهمترین اقدام، تغییر خود والدین و تامل مداوم خود آنها درباره کارهایی است که انجام می دهند. ما در این مقاله به نکات کلیدی می پردازیم که والدین با رعایت آنها می‌توانند سواد رسانه‌ای خود و خانواده‌شان را ارتقا دهند و حضوری فعال و موثر در تربیت فرزندانشان، در دنیای مجازی و دیجیتالی امروز داشته باشند.

در جدول زیر نیز نویسنده، سال، عنوان پژوهش و یافته‌های پژوهش‌های خارجی مربوط به موضوع پژوهش آورده شده است.

جدول۲- پیشینه پژوهش‌های خارجی

نویسنده	سال	عنوان	یافته‌ها
توما و همکاران	۲۰۲۳	آموزش دانش‌آموزان در عصر دیجیتال	نتایج نشان دادند که تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال مبتنی بر مولفه‌های حاکمیت فناوریهای نوین و ایجاد امکانات فناورانه برای آموزش است.
جانسون و همکاران	۲۰۲۳	آموزش دانش‌آموزان مستعد در عصر دیجیتال	نتایج نشان دادند که برای تربیت نسل مستعد در اینده به آموزشهای مبتنی بر تحول دیجیتال نیاز است. این آموزشها پیامدهایی مانند مهارت ورزی و بهبود عملکرد را شامل می شود.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

اسلایخوییس و همکاران	۲۰۲۳	آموزش علوم در عصر دیجیتال: پیشنهادات نظری و عملی	نتایج حاصل از پژوهش نشان دادند که آموزش در عصر دیجیتال ، نیازهایی همچون امکانات فناورانه، صلاحیت حرفه ای معلمان و فرهنگ دیجیتال را شامل می شود.
معروف و همکاران	۲۰۲۲	برنامه‌های یادگیری مجازی: بهترین شیوه‌های رهبری آموزشی در عصر دیجیتال تلاش‌ها برای بهبود نتایج یادگیری دانش‌آموزان	نتایج نشان دادند که یکی از شیوههای تربیت دانش‌آموزان در عصر دیجیتال بهره گیری از یادگیری مجازی است.
توهارا	۲۰۲۱	بررسی استراتژی‌های سواد دیجیتال برای دانش‌آموزان با نیازهای آموزشی ویژه در عصر دیجیتال	یافته‌ها نشان دادند که یکی از راهکارهای تربیت و آموزش در عصر دیجیتال، ارتقای سواد دیجیتال است .
فلیکا و استانسیا	۲۰۱۹	یادگیری عصر دیجیتال و آموزش کسب و کار در جهت مهارت‌های الکترونیکی دانش‌آموزان	نتایج نشان دادند که یادگیری در عصر دیجیتال ، مهارتهای الکترونیکی دانش‌آموزان را که لازمه زندگی در دنیای امروز است را ارتقا می‌دهد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع مروری می‌باشد و از متون کتابخانه‌ای و پایگاه‌های اطلاعاتی مختلف برای تدوین مقاله استفاده شده است. یک مقاله مروری تحقیقات اخیر در یک موضوع تحقیقی را به گونه‌ای خلاصه و سازماندهی می‌کند که بتواند به دیگران در فهم و تجمیع آن موضوع کمک کند. یک مقاله مروری دانش زمینه‌ای لازم در آن موضوع را به عنوان یک فرض در نظر می‌گیرد و به آن نمی‌پردازد و در عوض به طبقه‌بندی تحقیقات انجام شده در آن موضوع و دورنمای این موضوع تحقیقاتی در آینده و ارزیابی و مقایسه راه کارها و روش‌های موجود می‌پردازد و هدف آن، فراهم کردن یک دیدگاه به خوبی سازماندهی شده و کامل از کارهای انجام شده در یک موضوع تحقیقی می‌باشد (حافظ‌نیا، ۱۳۸۸).

پژوهش حاضر از نوع مروری است، چرا که در آن ابتدا به بیان کلیاتی در مورد تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال از قبیل مفاهیم و تعاریف، پیامدها و ... پرداخته شد. این اطلاعات و منابع به شیوه کتابخانه‌ای از تمامی منابع معتبر (شامل کتاب، مقاله ها و مجله ها، سایتها، دیسک های رایانه ای، اسناد، نشریه های رسمی دولتی، اسناد شخصی و خصوصی، مطبوعات، آمار نامه ها و اسناد صوتی و تصویری) مورد بررسی قرار گرفته و اطلاعات مفید با استفاده از ابزارهایی مانند فیش، جدول، نقشه یا فرم های شبه پرسشنامه یا ترکیبی از همه آنها استخراج خواهد شد.

توسعه مدل مفهومی

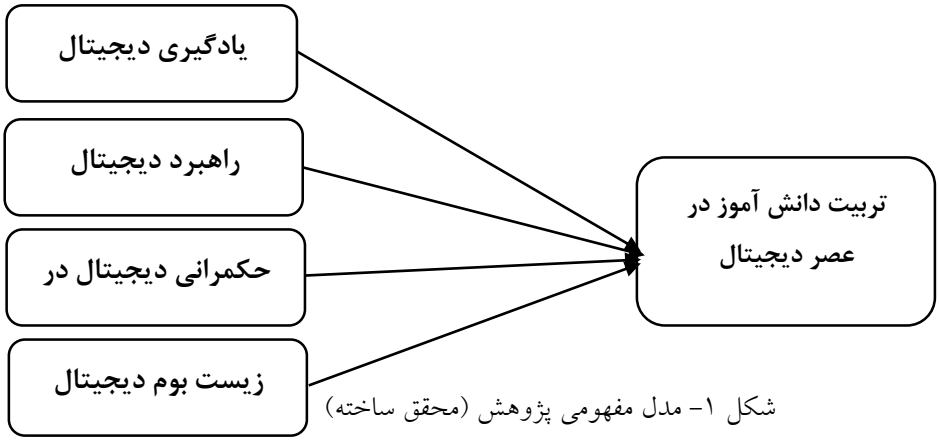
[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

در این بخش به بررسی مولفه‌ها و عوامل مرتبط با تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال پرداخته می‌شود و در انتها مدل مفهومی ارایه می‌شود:

بر اساس مرور مبانی نظری، مشخص شد که برای تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال باید ابتدا وضعیت موجود رصد شود و راهکارهای اخیر در ارتباط با تمام تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال مورد بررسی قرار گیرند. همچنین، رویدادها که راهکارهای جدید و خلاقانه در تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال است مورد نظر قرار گیرند. برای اینکار، از وجود خبرگان آموزش و پرورش می‌توان کمک گرفت.

در این پژوهش همچنین مطرح شد که تربیت دانش‌آموز در عصر دیجیتال پیامدهای مختلفی در پی دارد که شامل بهبود عملکرد و یادگیری مجازی است. همچنین مولفه‌های تربیت در عصر دیجیتال شامل توجه به یادگیری دیجیتال، راهبرد دیجیتال، حکمرانی دیجیتال در مدارس و زیست بوم دیجیتال می باشد.

با توجه به آنچه که گفته شد، مدل مفهومی پژوهش در شکل زیر ارایه شده است:

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش (محقق ساخته)

۱- نتیجه گیری و پیشنهادها

در این مقاله به تربیت دانش‌آموز برای عصر دیجیتال پرداخته شد. در ادبیات پژوهش عنوان شد که تربیت هر تأثیری است که آدمی در معرض آن است. تفاوت نمی‌کند آبشخور آن اثر گذاری، شیء، شخص و یا جامعه باشد. جان دیوئی که همچون استوارت میل، نسبت به تربیت رویکردی جامعه شناختی دارد، بر آن است که تربیت، مجموعه فرایندهایی است که از راه آنها، گروه یا جامعه ـ چه کوچک و چه بزرگ ـ توانایی‌ها و خواسته‌های خود را به اعضا و نسل‌های جدید منتقل می‌کند تا بقا و رشد پیوسته خویش را تضمین کند(جانات و همکاران ، ۲۰۲۲). از دید وی، تربیت امری اجتماعی است که می‌توان آن را بازسازی پیاپی تجربه برای افزایش گستره و ژرفای محتوای اجتماعی تعامل و روابط بشری دانست. چنان‌که از نگاه او، تربیت فرایندی است که به متربی فرصت می‌دهد تا از طریق آن، روش‌های اختصاصی خود را فرا گیرد. تربیت دانش‌آموزان در عصر دیجیتال با وجود فناوریهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی تغییرات زیادی را تجربه می کند. امروزه بدون توجه به بحث فناوریهای نوین، نمی توان تربیت را به درستی اجرا کرد. عصر دیجیتال با خود عوامل متعددی به همراه دارد. در درجه اول یادگیری را تحت تاثیر قرار می دهد و واژه ای با عنوان یادگیری دیجیتال را ایجاد کرده است. همچنین، حکمرانی دیجیتال

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

در مدارس سبب می شود دانش‌آموزان از راهبردهای تربیتی در عصر حاضر دور نباشند. از طرف دیگر، توجه به زیست بوم دیجیتال و ارائه راهبردهای لازم برای بهره گیر از ان در تربیت دانش‌آموزان، اصولی است که باید برای ماندن در شرایط دیجیتال رعایت گردد.

بر اساس یافته‌های پژوهش می توان چندین پیشنهاد ارائه داد:

- آگاه‌سازی داشن آموزان و معلمان نسبت به عصر دیجیتال و ویژگی‌های این عصر
- ارتقای صلاحیت فناورانه در بین دانش‌آموزان
- تغییر راهبردهای یادگیری متناسب با عصر دیجیتال در بین دانش‌آموزان.

منابع

بهرامی، حمزه علی؛ جمشیدی مهر، پرویز و عبدی پور، نصیبه. (۱٤۰۰). تاثیرات منفی فضای مجازی بر الگوی تربیتی دانش‌آموزان در عصر پساکرونا؛ با استفاده از نظریه جوزف نای. پویش در آموزش علوم انسانی، ۷(۲۲)، ۲۳-۳۸

پریسا امانی، مریم، عیسایی، محمد تقی و فرهادی، علیرضا. (۱٤۰۰). چارچوب کلی تحول دیجیتال شبکه خودکار انتقال آب به عنوان سیستم توسعه پایدار هوشمند: فرصتها و چالشها. کنفرانس بین المللی مدیریت و صنعت، ۲، ٦۹٤-٦۸٤

زبانی شادباد، محمد علی، حسنی، محمد و قاسم زاده علیشاهی، ابوالفضل. (۱۳۹٦). نقش اخلاق حرفه ای در پیامدهای فردی و سازمانی ، مجله اخلاق پزشکی، ۱۱(٤۰)، ٥٤-٦۲

جهانگیری، صادق و جهانی، جمیله،(۱۳۹۲)،شکاف دیجیتال پارادایمی نو در آموزش و پرورش،چهارمین همایش انجمن فلسفه تعلیم و تربیت ایران،مشهد،https://civilica.com/doc/336200

زمان دوست، علی. (۱۳۹۹). نقش فناوری اطلاعات و ارتباطات در تعلیم و تربیت عصر حاضر. اولین کنفرانس ملی پژوهش های کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

فیضی، فرخ و و احدی، مهدی. (۱٤۰۱).معرفی پارادایم جدید آموزش ٤ آموزش و یادگیری در عصر دیجیتال، تغییر یا انقلاب؟. آموزش پژوهش، ۳۰، ۹٦-۸٦

گلی، سجاد، دوستی، محمد، دوستی، زهرا و گلی، مهران.(۱۳۹۸). مقدمات تعلیم و تربیت اسلامی. سومین همایش ملی روانشناسی، تعلیم و تربیت و سبک زندگی

مرادحاصل، مهدی. (۱۳۹۷). روش‌های صحیح تربیت. قم: پژوهش معنوی

مرادی، سعید وکشمیری، سمانه. (۱٤۰۰). آمادگی برای رهبری تحول دیجیتال در مدارس. مدیریت مدرسه، ۹(۲)، ۳٦۱-۳۸٦

نوری راد، فاطمه و شاه حسینی، وحیده. (۱۳۹۷). راهکارهایی برای تربیت فرزندان در عصر دیجیتال. نهمین همایش انجمن فلسفه تعلیم و تربیت ایران

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

Fleaca, E., & Stanciu, R. D. (2019). Digital-age learning and business engineering education–a pilot study on students' E-skills. *Procedia manufacturing*, *32*, 1051-1057.

Gaspar, M. (2022). Ethical considerations in Music Education: The professional development of guitar ensemble instructors for Singapore's Ministry of Education (MOE) schools. *Academia Letters*, 2.

Huda, M., Ninsiana, W., Ulfatmi, U., Siregar, M., Febriyanto, F., Hashim, A., ... & Maseleno, A. (2020). Strengthening Moral Responsibility for Learning Quality in Islamic Education. In *Global Perspectives on Teaching and Learning Paths in Islamic Education* (pp. 219-243). IGI Global.

Jannat, T., Alam, S. S., Ho, Y. H., Omar, N. A., & Lin, C. Y. (2022). Can corporate ethics programs reduce unethical behavior? Threat appraisal or coping appraisal. *Journal of Business Ethics*, *176*(1), 37-53.

Johnson-Leslie, N. A. M., Hays, A., & Marsh, R. S. (2023). Science Instruction for Students Identified as Gifted and Talented: The Efficacy of Makerspace in This Digital Age. In *Theoretical and Practical Teaching Strategies for K-12 Science Education in the Digital Age* (pp. 19-48). IGI Global.

Kaplan, A. (Ed.). (2022). *Digital Transformation and Disruption of Higher Education*. Cambridge University Press.

Li, L., Su, F., Zhang, W., & Mao, J. Y. (2018). Digital transformation by SME entrepreneurs: A capability perspective. *Information Systems Journal*, *28*(6), 1129-1157.

Maruf, I. R., Nugroho, B. S., Kurniawan, A., Musiafa, Z., & Satria, E. (2022). Virtual Learning Apps: Best Instructional Leadership Practices in the Digital Age Efforts to Improve Student Learning Outcomes. *Jurnal Iqra': Kajian Ilmu Pendidikan*, *7*(1), 32-43.

Slykhuis, D., Asim, S., Ellis, J., & Trumble, J. (2023, March). Science Education in the Digital Age: Theoretical and Practical Suggestions. In *Society for Information Technology & Teacher Education International Conference* (pp. 1785-1791). Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).

Tohara, A. J. T. (2021). Exploring digital literacy strategies for students with special educational needs in the digital age. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *12*(9), 3345-3358.

Thoma, B., Chan, T., Benitez, J., & Lin, M. (2023). Educational scholarship in the digital age: a scoping review and analysis of scholarly products. *Authorea Preprints*.

Walter, L., Denter, N. M., & Kebel, J. (2022). A review on digitalization trends in patent information databases and interrogation tools. *World Patent Information*, *69*, 102107.

Wang, Y., & Su, X. (2021). Driving factors of digital transformation for manufacturing enterprises: A multi-case study from China. *International Journal of Technology Management*, *87*(2-4), 229-253.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

Warner, K. S., & Wäger, M. (2019). Building dynamic capabilities for digital transformation: An ongoing process of strategic renewal. *Long range planning*, *52*(3), 326-349.

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]

Student Education in the Digital Age

Maryam Hassani[1]

Abstract

The emergence of new information technologies has led to a phenomenon called the digital age. The digital era has brought tremendous changes in all organizations. These changes can also be seen in the education of students. According to what was said, the main goal of the current research was to educate students in the digital age. The method used in this research was study and library. In this research, the literature and background related to the education of students in the digital era were reviewed and then a conceptual model was presented. The findings showed that the components of student education in the digital age are digital learning, digital strategy, digital governance in schools and digital environment. At the end of the article, suggestions were made regarding student education in the digital age. .

Keywords: Education, Student, Digital Age

1 Master's degree in Educational Psychology, Islamic Azad University, Science and Research Unit, Tehran, Iran. (Corresponding author) hassanim26@gmail.com

[Downloaded from mail.jnraims.ir on 2026-11-18]